

není dosavadní bádání nahradit, ale spíše doplnit, protože vychází z předpokladu, že náboženství jakožto lidský výtvar nelze dobře vysvětlit bez relevantních znalostí o lidské mysli.

Závěrem dodejme, že organizátoři aarhuské konference slíbili vydání sborníku, který by měl obsahovat všechny odpřednášené příspěvky. Dále, během dvou let by na tuto konferenci měly na stejném místě navázat další dvě, nejprve *Ritual Behaviour in Religion, Cognition and Culture*, následně pak *Meaning in Religion, Cognition and Culture*. Lze si jen přát, aby konference podobného zaměření a kvality byly pořádány také v České republice. Dobrou příležitostí se v tomto ohledu jeví chystaná konference Evropské asociace pro studium náboženství (EASR), která se uskuteční v září 2008 v Brně a jejíž součástí by měly být i sekce a panely věnované právě problematice kognitivního přístupu ve studiu náboženství.

Konference EASR (*European Association for the Study of Religions*), Brémy, 23.–27. září 2007 / Konference EASR v Brně, září 2008

Aleš Chalupa, FF MU, Ústav religionistiky

Pořadatelství obvykle každoročně konané konference Evropské asociace pro studium náboženství se v roce 2007 ujalo religionistické pracoviště při univerzitě v německých Brémách. U příležitosti konference evropské se v Brémách sešli rovněž členové Německé společnosti pro religionistiku (*Deutsche Vereinigung für Religionswissenschaft*). Celá akce tak byla společným počinem obou těchto pořádajících organizací. Téma konference bylo, jak tomu již v případě těchto „mamutích podniků“ z pochopitelných důvodů bývá, formulováno velmi zešíroka: *Plurality & Representation: Religion in Education, Culture and Society*. Ti, kteří se se svými tématy nevešli do žádného z tematicky zaměřených panelů, dostali příležitost v sekcích vyplněných prezentací „volných příspěvků“ (individual papers). Během čtyř dnů vlastní konference zaznělo kolem 250 příspěvků účastníků z mnoha evropských i mimoevropských zemí. K úspěšnému zvládnutí programu bylo třeba konání až šesti paralelně běžících sekcí. Jazykem konferenčních příspěvků byla angličtina a vzhledem k vysokému počtu členů domácí německé společnosti také němčina.

Konferenční program začínal každý den, od pondělí 24. září 2007, v devět hodin ráno. Sestával ze dvou dopoledních sekcí, oddělených krátkou přestávkou, ke kterým v pondělí a ve středu přibýly ještě sekce odpolední. Doba vystoupení pro jednoho řečníka byla omezena na třicet minut, přičemž doporučeno bylo dvacet minut na prezentaci příspěvku a deset minut na následnou diskuzi a komentáře. Konferenční místnosti byly vybaveny buďto stálou nebo za účelem konference nainstalovanou audiovizuální technikou. Konference byla po organizační stránce dobře zvládnutá, program se dařilo dodržovat a k žádným závažnějším problémům nedošlo. Pořadatelé zajistili účastníkům konference jízdenku na brémskou hromadnou

dopravu a rovněž stravování v univerzitní menze (v cenových relacích jinak vyhrazených pouze studentům). Nutné rozmělnění programu do souběžně běžících panelů samozřejmě ztěžuje možnost jakéhokoli globálního zhodnocení přednesených příspěvků. I při nejlepší vůli se dalo stihnout pouze naprosté minimum z celého programu. Úroveň většiny příspěvků byla (až na drobné výjimky) velmi vysoká. Z těch vystoupení, které jsem osobně zvládl navštívit, mě nejvíce oslovila metodologická přednáška německého religionisty (kterého znám jinak především jako vynikajícího znalce antických náboženství) Jörga Rüpkeho (Erfurt) na téma „Gibt es „systematische Religionswissenschaft“? Eine historische Perspektive“. Rovněž vystoupení Jany Rozehnalové, naší kolegyně z brněnského Ústavu religionistiky, zaměřená na problematiku akademického studia buddhismu v Československu před rokem 1989 a doplněná zdařilou powerpointovou prezentací, svou kvalitou převýšilo obvyklou úroveň standardních příspěvků.

Během konference rovněž zazněly dvě společné přednášky. První z nich, na téma „Religion in Secular Public Education: A Must“, proslovil krátce po slavnostním zahájení konference již v neděli 23. září Tim Jensen z univerzity v dánském Odense. Tu druhou, na téma „Theory, Policy, and Practice in Public Education about Religious Diversity: An International Perspective“, pak v úterý 25. září pronesl v prostorech staré brémské radnice Robert Jackson (Velká Británie). Její hlavní sál, připomínající slavnou minulost tohoto hanzovního města, se stěnami obloženými imponujícími řezbami a vyzdobený působivými, ze stropu visícími modely starých plachetnic, poskytl k této příležitosti více než důstojné prostředí. „Stinnou stránkou“ celé konference (nebo snad skutečnosti, že se konala v převážně protestantském kraji) byla evidentní neschopnost organizátorů připravit skutečně důstojný společenský program. Jak samotná uvítací párty, tak slavnostní „raut“ na brémské radnici byly v tomto ohledu obrazem čirého zklamání: pouze s tyčinkami v plastických kelímcích, s preclíky a sýrovými rohlíky se zázraky dělat nedají. Konferenční program ale doplnilo i několik dalších doprovodných akcí, tentokrát mnohem zdařilejších. Největší pozornost a zájem vzbudil výlet na lodi po řece Wesere nebo party pořádaná pro účastníky brémskými studenty.

Čtvrtek 27. září byl vyplněn poslední sérií dopoledních přednášek. Po nich následovalo plenární zasedání Evropské asociace pro studium náboženství, tematicky zaměřené na problematiku budoucnosti studia náboženství v Evropě. Se svými příspěvky zde vystoupili čtyři řečníci: Anne Kochová (Německo), Jörg Rüpke (Německo), Rosalinda Hackettová (USA) a Hubert Seibert (Německo). Po zaznění jejich projevů byly jejich názory a vize konfrontovány s postřehy dvou komentátorů: Luboše Bělky, člena brněnského Ústavu religionistiky, a Olava Hammera (Dánsko). Ústředním mottem jejich komentářů byl požadavek důslednějšího metodologického zakotvení religionistiky a nutnost vyvarovat se současným politickým tlakům, které se mohou (především v některých oblastech) negativně promítat do objektivní badatelské práce. Po obědě následovalo samotné valné shromáždění, které mělo za úkol projednat některé důležité záležitosti organizačního charakteru. Kromě volby nových funkcionářů (nebo potvrzení dosavadních) se na pořad jednání dostaly i dva další důležité body. První z nich se týkal rozšíření počtu přidružených členů Evropské asociace pro studium náboženství: mezi členy byla nově přijata Portugalská společnost pro studium náboženství. Druhý bod se bezprostředně týkala České společnosti pro religionistiku. Její oficiální žádost o pořádání evropské konference

v roce 2008 v Brně se setkala s pozitivním ohlasem a návrh byl v následném hlasování jednomyslně přijat. Přijetí pořadatelství následně oficiálně potvrdil prezident české asociace profesor Břetislav Horyna. Jednajícím zástupcům rovněž oznámil i termín konání brněnské konference (6.–10. září 2008) a také (provizorní) název konference: *Time of the Decline, Time of the Hope: Scientific, Cultural and Political Commitment of the Study of Religions*.

Na závěr tedy nezbyvá než popřát hodně štěstí organizačnímu týmu, který se bude na přípravě brněnské konference podílet. Pořádání akce podobného druhu patří mezi velmi náročné počiny. Na straně druhé je však sama možnost akci tohoto významu hostit obrovským vyznamenáním české religionistiky a rovněž jedinečnou příležitostí pro všechny spatřit a vyslechnout přední evropské a světové religionisty.

Konference „Civil Religion, Private Spirituality“, Szeged, 25.–27. října 2007

Kateřina Štastná, FF MU, Ústav religionistiky

Ve dnech 25.–27. října se konala v maďarském Szegedu mezinárodní konference pod záštitou *RE-DIAL Association for the Study of Religions* a Ústavu religionistiky szegedské university. Jak již název napovídá, téma konference bylo zaměřeno na méně zjevné a stále málo vědecky postihnuté náboženské jevy: individuální religiozitu, skryté náboženské struktury uvnitř společnosti, víru a média, virtuální komunity apod. Cílem konference bylo představit tyto často velmi mladé fenomény a demonstrovat různé přístupy jejich studia, abychom jim mohli lépe porozumět v kontextu změn, jimiž společnost prošla v posledních letech.

Účastníky této konference byli převážně studenti doktorských programů religionistiky, sociologie, sociální antropologie a teologie nebo vědečtí pracovníci evropských universit, zabývající se studiem náboženství. Poslední skupinu, tzv. „mladé výzkumníky“, tvořili studenti magisterských a dokonce i bakalářských programů již zmíněných oborů, kteří tak dostali možnost získat cenné zkušenosti.

Konference se odehrávala v příjemném prostředí hotelu Forrás, kde byla také ubytována většina účastníků, kteří do Szegedu přijeli z Rakouska, Polska, České republiky, Slovenska, Litvy, Rumunska a také z jiných maďarských univerzit. Jednotliví účastníci prezentovali své příspěvky v prostorách malého přednáškového sálu, který byl vybaven audiovizuální technikou, což umožňovalo obohatit mluvené slovo o zajímavé prezentace, fotografie i videa. Této možnosti také většina přednášejících využila.

Zahájení tvořila uvítací večere v restauraci Methusalem ve čtvrtek 25. října. Samotná pracovní část konference začínala až druhý den, v pátek 26. října. Ranní či dopolední setkání trvalo od 9:00 do 12:20 a bylo rozděleno přestávkou na dvě části (9:00–10:30, 10:50–12:20). Poté následoval oběd v hotelu Forrás. Odpolední program byl členěn obdobně na dvě setkání od 13:30–15:00 a 15:20–16:20, přičemž